

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Nicolai Mazzotta theologia moralis

omnem rem moralem absolutissime complectens

Mazzotta, Nicolò

Augustae Vindelicorum & Cracoviae, 1756

Cap. I. De Nomine, Institutione, Quidditate, & Natura Eucharistiæ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41004

brum referat nomina Confirmatorum, Parentum, & Patrino-
rum, saltem, dum matrimoniales contractus cele-
brantur, debet diligenter inquirere, num inter contra-
hentes sit aliqua cognatio spiritualis contracta, vel in
Confirmatione, vel in Baptismo.

DISPUTATIO IV.

De Eucharistia.

CUM Eucharistia, & Sacramentum sit, & Sacrificium,
in duas quæstiones præsens disputatio dividenda est,
quarum I. erit De Eucharistia, quatenus Sacramentum
est; II. De Eucharistia, quatenus est Sacrificium.

QUÆSTIO I.

De Eucharistia, quatenus Sacramentum est.

AGEMUS hic I. De Nomine, Institutione, Quiddi-
tate, & Natura Eucharistiæ: II. De Materia, &
Forma: III. De Ministro: IV. De Subjecto: V. De
Obligatione suscipiendi Eucharistiam.

CAPUT I.

De Nomine, Institutione, Quidditate, & Natura Eucharistiæ.

EUCHARISTIA, quæ vox græca est, græce idem
sonat, ac latine *Bona gratia*, Appellatur hoc no-
mine tale Sacramentum, tum quia continet Christum
gratiæ fontem; tum quia per ipsum uberior gratia, quam
per alia Sacramenta conceditur; tum denique quia est
pignus Vitæ æternæ, quæ gratia appellari solet juxta
illud Paul. ad Rom. 6. *Gratia Dei Vita æterna*. Aliis
etiam nominibus appellatur: dicitur enim *Viaticum*,
quia morituris viam parat ad gloriam, *Synaxis*, latine
Communio, quia per eam cum Christo Capite, & inter
nos ipsos conjungimur, & unimur, *Panis vitæ*, &
intel-

intellectus, quia vitam causat, & intellectum illuminat, *Panis Coelestis*, seu *Qui de Coelo descendit*, quia continet Christum de caelo descendentem. Aliis etiam nominibus SS. PP. hoc Sacramentum explicant, ut videre est apud D. Th. 3. p. q. 73. a. 4. Abstinendum tamen esse à nomine *Cœnæ Dominicæ*, recte admonet Vasq.: nam eo utuntur Hæretici ad denotandum, Eucharistiam nihil aliud esse, quam Cœnæ usualis figuram, ac mortuam repræsentationem. Quamplures hærefes circa hoc venerabile Sacramentum in Ecclesia exortas videre quis per otium potest apud Croix à num. 405.

Hoc Sacramentum institutum fuisse à Christo Domino in ultima Cœna illius noctis, in qua traditus fuit in mortem pro nostrorum peccatorum satisfactione, testantur Evangelistæ Matt. 26., Marc. 24., Luc. 22. Nam Jo. 6. solum promittitur hujus Sacramenti institutio. Institutum igitur fuit die 14. Lunæ vicinioris æquinoctio verno die Jovis, quando juxta Legem Moysis comedendus erat Agnus Paschalis: & quidem institutum fuit post dictam cœnam legalem agni, ut figura præcederet veritatem, & post lotionem pedum, cœnantibus Discipulis cœna usuali, & communi, in qua Judas intinxit manum in paropside cum Christo. Unde manifeste colligitur, Christum Dominum consecrasse in azymo, ut facit Ecclesia latina, non in fermentato, ut facit Ecclesia græca: cum enim hoc Sacramentum instituerit primo die Azymorum, quando vetitum erat comedere fermentatum, & cum panem usualem consecraverit, dicendum, quod consecraverit azymum, aliter Christus Dominus dicendus esset transgressor legis prohibentis tunc usum panis fermentati, si in fermentato consecrasset. Suar. disp. 41. putat, cœnam communem fuisse post institutionem Eucharistiæ: at Becanus ex Maldonato dicit, primo fuisse cœnam legalem, secundo cœnam communem, tertio lotionem pedum, quarto cœnam Eucharisticam, quinto discessum Judæ, sexto concionem Domini. Porro fines, ob quos Christus Dominus hoc Sacramentum instituerit morti proximus, traduntur à Trid. *sess. 13. c. 2.*

Definitur Eucharistia *Sacramentum Corporis, & Sanguinis Christi sub speciebus panis, & vini ad spiritualem animarum refectiorem divinitus institutum.* Hæc definitio colligitur ex Trid. loc. cit., estque adæquata per genus, & differentiam; nam ratio Sacramenti di-

vinitus instituti est genus, cum sit ratio communis omnibus Sacramentis: reliqua verba continent differentiam.

Hinc sequitur primo, Ad hujus Sacramenti intrinsicam constitutionem pertinere tum species panis, & vini, ut continentes verum, & reale Christi Corpus, tum ipsum verum, & reale Christi Corpus, ut contentum sub speciebus; neque enim solæ species, neque solum Corpus Christi, sed ut contentum sub speciebus sunt spiritualis animarum cibus, & alimentum. Præterea species à Christo separatæ non sunt adorabiles adoratione patriæ, qua adoratione adorandum est hoc Sacramentum ex Trident. *sess.* 13. *c.* 5. neque Christus, seclusis speciebus, est nobis signum sensibile, quale debet esse quodlibet Sacramentum; & ita docent D. Th. Suar. Vasq. Laym. variis PP. & Conciliorum testimoniis doctrinam hanc confirmantes.

Sequitur secundo, Verba consecratoria esse partem essentialem hujus Sacramenti, & non merum requisitum, vel causam extrinsecam, ut docent Sot. Con. Pal. p. 2. n. 5. Ratio est, quia quodlibet Sacramentum constat rebus, & verbis: ergo etiam Eucharistia. Adde, Eucharistiam in fieri constitui ex verbis consecratoriis, ut patet: ergo etiam in facto esse, aliter diversum esset Sacramentum Eucharistiæ, quod fit, & quod perseverat. Neque dicas, transactis verbis consecratoriis haberi, & perseverare integrum Sacramentum, quin habeantur verba consecratoria: nam hæc, quamvis non perseverent physice, perseverant tamen moraliter; quæ moralis perseverantia sufficit ad constitutionem Sacramenti: sic, quando confertur absolutio Sacramentalis, perseverat moraliter confessio, quæ est pars essentialis Pœnitentiæ; & multoties, quando advenit consensus unius Conjugis, moraliter tantum perseverat consensus alterius Conjugis, qui constituit Sacramentum Matrimonii. Dicuntur autem moraliter perseverare verba consecratoria, quatenus vi ipsorum perseverat significatio, & existentia Corporis Christi sub speciebus Eucharisticis ad nutriendam animam.

Sequitur tertio, Sumptionem nullo modo esse partem constitutivam hujus Sacramenti, sed solum ejusdem applicationem, & conditionem necessariam, ut illud causet in actu secundo effectum: D. Th. Scot, & alii communissime contra Dicast. docentem, pertinere ad comple-

pletam Sacramenti essentiam. Ratio desumitur tum ex *Flor. in Decret. Eug. IV. ad Armenos* dicente, quod Sacerdos verbis Consecrationis conficiat Eucharistiam; tum ex *Trid. sess. 13. de Euchar. can. 4. & 6.* definiente, Christum esse in Eucharistia ante usum: ergo ante usum habetur Eucharistia; & *can. 7.* Eucharistiam asservari in Sacratio: ergo Eucharistia est sine usu: Nec valet paritas desumpta ab aliis Sacramentis; in quibus usus non est mera applicatio, seu conditio, ut Sacramentum causet effectum, sed est pars ipsius constitutiva. Nam in iis, quæ pendent à libera voluntate alterius, nullum est argumentum à pari: natura vero, & virtus Sacramentorum pendet unice à libera voluntate Christi Domini, quæ nobis innotescit per Scripturas, Concilia, & PP. Ut Eucharistia causet effectum suum, non sufficit sumptio, quæ consistat in mera positione Eucharistiæ intra os, ut putavit Becan. neque consistens in sola traiectione in certam partem faucium, ut putavit Suar., cui favet Busemb.; sed requiritur, ut aliqua pars specierum Eucharisticarum immediate tangat, & ita recipiatur in stomacho, tanquam primario nutritionis instrumento, ut facile inde revocari non possit: Croix num. 415. cum Lug. Compt. Gonet. Escob. Avers. quia tunc prius censetur habere rationem symbolicam cibi, & potus spiritualis: unde fit, quod, si quis tamdiu retineret species in ore, ut dissolverentur, aut si moreretur, antequam hostia in stomachum descenderet, non reciperet gratiam Sacramenti. Quid vero dicendum de Eucharistia per miraculum posita in stomacho sine sumptione? Variant Doctores. Suar. Compt. Rayn. Gon. & alii dicunt, in tali casu non esse causandam gratiam ab Eucharistia, quia deest manducatio, & Christus hoc Sacramentum instituit pro manducantibus. Econtra Lug. Rhod. & alii dicunt, causandam esse gratiam, si talis homo consentiat in illam positionem Eucharistiæ in stomacho; nam debet esse illi voluntaria, & ratio, cui innituntur, est, quia cibus naturalis sic miraculose positus in stomacho adhuc nutriet: ergo dici etiam potest, quod Spiritus sic positus nutriat: vid. Croix num. 416.

Sequitur quarto, Corpus, & Sanguinem Christi sub speciebus Panis, & Vini esse unum specie integrum, ac perfectum Sacramentum, non vero plura D. Th. Suar.

Suar. Vasq. Laym. Bonac. cum cæteris Scholaſticiſ. Colligitur ex Trid. ſeſſ. 7, can. 1. defin. Sacramenta novæ Legiſ eſſe ſeptem, nec plura, nec pauciora: ſi Corpus Chriſti ſub ſpeciebus Panis eſſet Sacramentum adæquate perfecte diſtinctum à Sanguine contento ſub ſpeciebus Vini, jam eſſent plura ac ſeptem. Idcirco etiam Pius V. in Catech. dixit, *Euchariftiam non plura, ſed unum tantum Sacramentum, Eccleſiæ auctoritate edoſſi, conſitemur.* Unde autem hæc Unitas ſumatur, cum ſigna ſint phyſice omnino diverſa, diſcrepant Doctores. Alii dicunt, deſumendum eſſe ab eadem re ſub utriſque ſpeciebus contenta, quæ eſt Chriſtus. Alii ab eodem effectu, quem utraque ſpecies cauſat. Alii ab unitate Eccleſiæ ſignificata per hoc Sacramentum. Alii ex eo, quod idem pignus Gloriæ per utramque ſpeciem conceditur. Sed cæteris clarior eſt explicatio deſumpta ex unitate finiſ, ad quem ordinatur utraque ſpecies: ordinatur enim hoc Sacramentum ad refectionem animæ per modum convivii, quod ex cibo, & potu integratur: non ſecus ac unum dicitur Sacramentum Ordiniſ, quamvis à Subdiaconatu, Diaconatu, & Presbyteratu integretur, quia omnia ordinantur ad idem. Hoc ſolum diſcrimen eſt inter Ordinem, & Euchariftiam, quod, qui recipit Diaconatum, non recipit illam gratiam, quæ eſt propria Presbyteratus: at qui recipit Euchariftiam ſub ſola ſpecie Panis; eandem ſpecie gratiam recipit, ac qui eam recipit ſub utraque ſpecie, etiamſi verum eſſet, quod majorem extenſive gratiam recipiat, qui ſub utraque ſpecie communicat: ſicuti eandem ſpecie gratiam recipit, qui ſemel, ac qui bis communicat, quamvis hic majorem extenſive gratiam recipiat. Numerica vero hujus Sacramenti multiplicitas deſumenda eſt à multiplicitate ſpecierum non phyſica, ſed morali; hinc plures hoſtiæ aſſervatæ in eadem Pyxide unum dicuntur Sacramentum; Sacerdoſ, qui hoſtiam in tres partes diviſam ſumit, unum dicitur ſumere Sacramentum, quia faciunt unum cibum: contra vero, ſi eadem hoſtia in tres, aut plures partes diviſa tribus, aut pluribus ſumenda daretur, dicerentur tria, aut etiam plura Sacramenta, quia per multiplicem manducationem haberetur multiplex cibus. Unde inferes, non majorem gratiam recipi à ſuſcipiente plures particulas quam à ſuſcipiente unam; nam moraliter unus cibus eſt, ſive una, ſive plures particule ſimul

simul fumantur. Quamvis per hoc, quod Christus Dominus diutius sit in stomacho illius, qui plures simul particulas sumit, majorem successive gratiam in eo causet, supposita sententia Suar. & aliorum, quod Christus Dominus in stomacho existens, tamdiu gratiam causet ex opere operato, quamdiu, qui communicavit, ad illam se disponit per actus meritorios: sicut autem non recipit majorem gratiam, qui plures, ac qui unam tantum hostiam sumit; ita juxta D. Th. q. 80. a. 12. ad 3. contra Pal. Vasq. Lug. nec majorem gratiam suscipit, qui sub utraque specie, aut qui sub una tantum communicat; quia, cum uterque semel spiritualiter reficiatur, uterque unum Sacramentum recipit. At unum est discrimen inter sumptionem duarum particularum simul, & sumptionem specierum Panis, & Vini in eadem Missa, quod illa ita est sumptio unius Sacramenti, ut nullo modo dici possit duorum Sacramentorum partialium; at sumptio specierum Panis, & Vini in eadem Missa dici potest sumptio duorum Sacramentorum partialium, cum diversimode significant refectionem spiritualem, alix nimirum per modum Cibi, alix per modum Potus; & ex hac ratione non solum physice, & materialiter, ut duæ hostiæ, distinguuntur, sed etiam aliquo modo moraliter: ex qua diversitate morali possunt dici duo Sacramenta, non quidem totalia, cum integrent unum, idemque spirituale convivium, sed partialia. Hinc, qui recipit unam speciem, integram sumit refectionem, quamvis non integre repræsentatam; & in hoc sensu dici potest, quod nonumat integrum Sacramentum: quatenus non sumit omnes species integrantes hoc Sacramentum, & repræsentantes refectionem animæ per modum convivii, quod ex cibo, & potu completur: quamvis integrum Sacramentum recipiat quoad effectum gratiæ ab hoc Sacramento causatum.

Sequitur demum, hoc Sacramentum distingui à reliquis non solum in constitutivis, & effectibus, sed etiam in hoc, quod ejus materia proxima est quid permanens, cum qua moraliter perseverat etiam, ut dictum est, forma, quousque durant species Eucharisticæ, & sub ipsis Corpus, & Sanguis Christi; unde hoc Sacramentum dicitur permanens, quia est perfectum ante usum: at reliqua Sacramenta consistunt in usu, & non recipiuntur, nisi dum fiunt.

Natura

Natura hujus Sacramenti cognosci debet potissimum ab ejus virtute operativa; seu ab ejus effectibus. Effectus autem Eucharistiæ plures numerantur. Primarius effectus est augmentum gratiæ. Præter hunc effectum primarium plures causantur secundarii. Primo, Augmentum omnium Virtutum infusarum, quod augmentum sequitur connaturaliter augmentum gratiæ, cujus sunt veluti proprietates omnes habitus infusi. Secundo, Gratiæ actuales, quæ exiguntur à gratia habituali, & habitibus infusis, quæque proinde causantur quidem ab Eucharistia ex opere operato, sed mediate. Tertio, Fervor Charitatis, qui est specialis fructus Eucharistiæ, quæ idcirco dicitur Sacramentum amoris. Quarto, Actualis dulcedo, & delectatio, unde Eucharistia dicitur *Panis cælestis, omne delectamentum in se habens*. Quinto, Debilitatio habituum malorum, & emendatio vitiorum, præsertim libidinis; unde merito ipsi applicatur illud Zachar. 9. v. 17. *Fruentum electorum, & vinum germinans Virgines*: & hinc est, quod dæmon maximam Communionis nauseam soleat injicere impudicis. Sexto, Remissio venialium, ut habet Trid. *sess. 13. c. 2.* dummodo suscipiens Eucharistiam non habeat actualem effectum ad illa: qui effectus præstatur ab hoc Sacramento immediate ex opere operato secundum communionem sententiam, fatentibus Lug. & Dicastill., ad quod Con. Bonac. & Escob. sufficere dicunt virtuales detestationem contentam in ipsa voluntate suscipiendi Eucharistiam, adeoque magis, & intimius se conjungendi cum Christo: quamvis alii requirant aliam formalem detestationem venialium, quæ excitetur à specialibus gratiis ab Eucharistia causatis, & sic salvant, per Eucharistiam remitti venialia ex opere operato, at non immediate, sed mediate tantum. Septimo, Remissio pœnæ temporalis debitæ peccatis, *Secundum modum devotionis, & fervoris*, ut ait D. Th. Et sane cum venialibus remittitur etiam pars pœnæ ex opere operato: probabile insuper est ex Dicast., quod remittat etiam ex opere operato partem pœnæ debitæ peccatis antecedenter aliunde remissis: Octavo, Præservatio à peccatis etiam mortalibus, ut habent Trid. loc. cit. Catech. Rom. & SS. PP. apud Lug., qui effectus præstatur ab Eucharistia, quatenus hæc causat ex opere operato illustrationes mentis moventes ad odium peccati. Firmat animam in Charitate, minuit habitus pravyos, & exigit

exigit auxilia externæ protectionis, ut fuse ex Scripturis, & SS. PP. deducit Lug. Quia tamen hæc gratiæ, & hæc auxilia quoad usum subsunt nostræ libertati, hic effectus non est infallibilis, sed esset, si vellemus cooperari gratiæ divinæ. Nono demum, Æterna gloria, quæ specialiter tribuitur Eucharistiæ, quia Christus per Eucharistiam dat speciale jus ad gloriam: hinc Jo. 6. v. 55. dicitur: *Qui manducat meam Carnem, & bibit meum Sanguinem, habet vitam æternam:* vid. Croix à num. 678. ad num. 687.

Præter dictos effectus, quos causat in anima, alii etiam causantur in corpore. Primo, Quædam cordis dilatatio, vultus lætitia, oculorum modestia, linguæ refrænatio, maturitas incedendi, externi gestus modesta ordinatio, ac totius corporis reformatio: quos effectus causat mediate, utpote consequentes ad fervorem Charitatis, & ad Virtutes, quas operatur in anima: Secundo, Imminutio fomitis peccati: D. Th. Escob. Lug. Suar. qui putant, hunc effectum causari immediate ab Eucharistia, partim fugando dæmones, ne excitent species objecti turpis, partim comprimendo activitatem humorum, & amoliendo naturales causas ardoris concupiscentiæ: Tertio, Summa unio inter Carnem Christi, & hominis juxta text. nuper cit., unio enim, cujus ibi meminit Apostolus, licet non sit physica, sed moralis tantum, non est tamen per solam Fidem, vel Charitatem tantum, sed quasi realis, & naturalis; quare SS. PP. eam vocant corporalem: Quarto demum, Gloriosa Resurrectio Corporis, qui effectus non solum causatur ratione gratiæ, quæ est *Semen gloriæ*, sed etiam specialiter tribuitur Eucharistiæ juxta cit. textum *Resuscitabo eum in novissimo die:* vid. Croix à num. 688. ad 690.

CAPUT II.

De Materia & Forma Eucharistiæ.

SICUT in aliis Sacramentis datur materia remota, & proxima, ita etiam in Eucharistia, sed hoc discrimine, quod in aliis materia remota est quid permanens, proxima vero est remotæ usus, qui transit; in Eucharistia vero remota transit: quia convertitur in Corpus, & Sanguinem Christi Domini, proxima manet, nempe species